

Yttrande

Datum
2017-04-03

Dnr (anges vid skriftväxling)
420-452-2017

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över Energikommissionens betänkande SOU 2017:2- Kraftsamling för framtidens energi

Länstyrelsen i Jämtlands län har tagit del av betänkandet *Kraftsamling för framtidens energi* och tillstyrker i huvudsak utredningen och dess förslag inklusive målsättningarna 100 procent förnybar elproduktion år 2040 samt 50 procent effektivare energianvändning år 2030 jämfört med år 2005, räknat i tillförd energi i relation till bruttonationalprodukt.

Länstyrelsen vill framhålla den produktion av förnybar elenergi (vattenkraft, vindkraft, biokraft, biogas, solkraft) och export av densamma som sker från Jämtlands län som ett viktigt bidrag till att nå de nationella klimat- och energimålen. År 2015 producerades 14 TWh vattenkraft i länet, vilket motsvarar 19 procent Sveriges totala produktion. Vidare producerades knappt 2 TWh vindkraft, vilket motsvarar 12 procent av Sveriges totala produktion¹. Utifrån befintliga miljötillstånd och investeringsplaner så kommer dessutom produktionen av vindkraft i länet att öka under kommande år.

Utredningen belyser många viktiga aspekter av det framtida energisystemet. Länstyrelsen kommenterar utredningen utifrån:

- målsättningarna
- förslagen
- beskrivning av påverkan på olika samhällsintressen
- Länstyrelsens roll

Sammanfattning

Länstyrelsen anser att utredningen som helhet är väl genomarbetad och belyser många viktiga aspekter av det framtida energisystemet.

Men Länstyrelsen saknar en beskrivning av den påverkan som en vindkraftutbyggnad har och förmodas fortsätta att ha i än större

---

¹ www.statistikdatabasen.scb.se

grad på rennärningen och den samiska kulturmiljön, varken i kapitel ”Vindkraftens miljöaspekter” (sida 103) eller på annat ställe i utredningen. Vindkraften har enligt Länsstyrelsens erfarenhet en stor inverkan på den moderna renskötseln.

Utöver detta saknar Länsstyrelsen bland annat ett resonemang kring elproduktion och eltillgång i ett förändrat säkerhetsläge i vår omvärld. Länsstyrelsen saknar också de lokala och regionala perspektiven i utredningens förslag.

Målsättningarna

Målsättning för elproduktion

Utredningen föreslår att 100 procent av Sveriges elproduktion år 2040 ska vara förnybar. Länsstyrelsens saknar dock ett resonemang kring eventuell importerad elenergi efter år 2040 liksom en diskussion kring hur stor del av den tillförda energin som beräknas vara producerad i Sveriges respektive utomlands. En målsättning för hur stor del av Sveriges elkonsumention som är förnybar skulle kunna vara ett alternativ till utredningens föreslagna målsättning om produktion.

Målsättningen för energieffektivisering

Utredningen föreslår 50 procent effektivare energianvändning år 2030 jämfört med år 2005, räknat i tillförd energi i relation till bruttonationalprodukt (BNP). Detta innebär i praktiken att med en BNP-tillväxt på 2 procent eller 3 procent per år, så behöver tillförd energi ”bara” minska med 21 procent respektive 8 procent under tidsperioden 2005-2030 (sida 318). Länsstyrelsen anser inte att målsättningen kan anses vara så ambitiös utifrån dessa siffror.

En svårighet med ett mål för energieffektivisering formulerat i termer av minskad energiintensitet är att målbilden kan upplevas som otydligt, och att berörda aktörer därmed inte upplever målet som relevant. Indikatorer eller nedbrutna mål för olika sektorer kan användas för att styra arbetet inom dessa sektorer, och visa om utvecklingen är på rätt väg. Tydliga indikatorer och ambitiösa sektorsstrategier kan även underlätta för att skapa engagemang kring energieffektiviseringsmålet, inte minst inom det lokala och regionala arbetet.

Förslagen

Fastighetsskatten på vattenkraft

Ett av förslagen i utredningen (sida 17) är att fastighetsskatten på vattenkraft ska sänkas till samma nivå som för de flesta övriga produktionsanläggningar, det vill säga 0,5 procent.

En sänkning av fastighetsskatten till förmån för miljöanpassning av vattenkraften är i grunden bra, liksom att branschen själv fullt ut ska finansiera miljöanpassningen.

Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har föreslagit en fondlösning för att finansiera de kostnader som uppkommer vid omprövning av verksamheterna. Fondlösningen innebär en modell för fördelning av kostnaderna mellan samtliga kraftverksägare. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att Havs- och vattenmyndigheten och eller annan myndighet representeras i den fondlösningen som föreslås.

Påverkan på samhällsintressen

Vindkraftens miljöaspekter

Länsstyrelsen har ansvar för att företräda och samordna statens intressen i den kommunala planeringen. I samråd med kommunerna ska länsstyrelsen bevaka riksintressen, bland annat riksintresse för rennäring (3 kap 5 § miljöbalken) och för vindbruk (3 kap 8 § miljöbalken). Länsstyrelsen noterar att inget nämns om den påverkan som en vindkraftutbyggnad har och förmodas fortsätta att ha i än större grad på rennäringen och den samiska kulturmiljön, varken i kapitel ”Vindkraftens miljöaspekter” (sida 103) eller på annat ställe i utredningen.

Vindkraften har enligt Länsstyrelsens erfarenhet en stor inverkan på den moderna renskötseln. En påverkan som inte förutsågs vid tillståndsgivning men som gett att stora områden omintetgjorts för rennäringen och påverkan på vissa samebyar är stora då det nu saknas områden för vinterbete vilket ökar andra konflikter. Kulturlämningar som skyddas enligt annan lagstiftning riskeras att försvinna.

Vidare har Miljöprövningsdelegationen och Mark- och miljööverdomstolen angett tillstånd enligt 9 kap miljöbalken med villkor om att Länsstyrelsen ska meddela hur rennäring och vindkraft ska leva sida vid sida. Hur man ska kompensera frånfallet av en traditionell näring för en urbefolkning, dess kultur och kulturlämningar är dock en mycket komplicerad fråga.

Utredningen borde innehålla dessa konsekvenser även om dessa är specifika endast för norra delen av Sverige, så har det en stor inverkan och påverkan som inte får negligeras eller förminska.

Bioenergi

Lännsstyrelsen saknar ett resonemang kring hur omställningen av transportsektorn påverkar energisystemet, till exempel genom ökad efterfrågan på biodrivmedel och elfordonens påverkan på effektuttaget och möjlighet till att bidra till efterfrågefleksibilitet.

Det saknas också ett resonemang kring hur mycket och till vad skogens resurser ska användas. Jämför med Miljömålsberedningens resonemang i SOU 2016:47 *En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige*, som slår fast att utvecklingen mot en mer biobaserad ekonomi måste ske på ett sätt som inte äventyrar att andra miljö kvalitetsmål, samt att biobaserade produkter bör så långt som möjligt användas där de ger störst klimatnytta.

Säkerhet

I betänkande anges att ”Internationaliseringen innebär en ökad komplexitet och minskad nationell rådighet men skapar samtidigt nya möjligheter” (sida 14). Lännsstyrelsen saknar resonemang om de problem som riskerar uppstå i ett förändrat omvärldsläge med höjd beredskap och en krigssituation. Lännsstyrelsen anser att det här är en fråga som borde vara föremål för en genomgripande risk- och sårbarhetsanalys. Vad skulle t ex hända om en utländsk ägare i en situation av oro i världen som en påtryckning stryper leveranser inom landet? Detta då ägarförhållanden om 10-20 år kan se olika ut. Lännsstyrelsen saknar också en diskussion om IT-säkerheten i systemen. Med tanke på internationaliseringen av elsystemet och datasystem bör säkerheten mot intrång i systemen behandlas.

Lännsstyrelsen anser att riskanalys för olika situationer som kan medföra effektbrist och strategier för att hantera dessa bör utföras.

Jämställdhet

Enligt utredningen så kommer förslagen inte att ha några konsekvenser för jämställdhet (sida 331), det redovisas dock ingenstans att en könskonsekvens- och/eller jämställdhetsanalys har utförts. Det skulle vara intressant att se hur analysen genomförts och hur slutsatsen dragits, att inga konsekvenser (varken positiva eller negativa) kan inträffa.

Tillväxt

Ur ett tillväxtperspektiv anser Länsstyrelsen att det är viktigt att energiomställningen blir så konkurrensneutral som möjligt. Detta gäller globalt, regionalt och lokalt. Om till exempel jord och skogsbruket skulle tvingas att använda extremt dyra bränslen samt dyr el och därigenom tappa konkurrensfördelar är det viktigt att staten är beredd att kompensera detta.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen saknar de lokala och regionala perspektiven i utredningens förslag. Energi- och klimatarbetet på lokal och regional nivå har stor betydelse för det praktiska genomförandet av insatser för att uppnå de nationella energimålen. Att bibehålla ett tydligt samordnande energi- och klimatuppdrag inklusive ekonomiska resurser för Länsstyrelsen för detta är en del i detta.

Beslut i detta ärende har fattats av *landshövding Jöran Hägglund* efter föredragning av *miljömålssamordnare Jimmy Nilsson*. I den slutliga handläggningen deltog även *länsråd Susanna Löfgren* samt *biträdande länsråd Bengt-Åke Strömquist*.

Jöran Hägglund
Landshövding

Jimmy Nilsson
Miljömålssamordnare

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.